

PRZERZUCIĆ (8) *vb pf*

e jasne.

inf przerzucić (2). ◇ *fut 3 sg* przerzuci (1). ◇ *praet 3 sg m* przerzucił (2). ◇ *plusq 3 sg m* przerzucił był (1). ◇ *part praet act* przerzuciwszy (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. Rzucić przez coś, na drugą stronę (4) :

Przen [kogo] (3) :

W połączeniu szeregowym (1): fkorochmy ludziom poczęli prawdziwą naukę o Bogu/ y o dobrych wczynkách opowiadać/ żaden więcej żadney ludzkości nie pokázuie/ przeciw vbogiemu/ ále przez nogę káždego przerzucić/ ószukác/ y zdrádzic ná kupi/ y zdrowiu/ w tym lię teraz káždy kocha *ReszPrz 72.*

Zwroty: »przez nogę przerzucić« = *oszukać, zwieść, podejść [szyk zmienny] (2):* Dicimus [...] *invertere aliquem re aliqua, et invertere rem aliquam, Przerzucić kogo przes nogę/ w przypowieści mowiemy/ to yeft zwieść podeyść/ schitrzic kogo. Mącz 488b; ReszPrz 72; [vmyślił wyzwác Woifielką głębiey w ziemię Rułką/ iżby go ták fńádniey mogł przez nogę przerzucić. StryjKron 343 (Linde); A który ieft ták głupi á niczemny nieprzyaicioł/ któryby nie miał zázwdy fzukác iákieykolwiek drogi do tego/ áby mogł fzkodzić [!]/ przez nogę przerzucić BarlBaz 245].*

»przez nogę przerzucić« = *odepchnąć, odrzucić, wzgardzić (1):* y owłzem niewiem zá iákim nieszczęfciem póspolicie fie trefia/ że dwá/ żywác bárzo długi czas w ferdeczney/ á wnierozdzielney miłości s łobą/ nákoniecz ieden drugiego zá ledá przyczyną przez nogę przerzuci. *GórnDworz Mv.*

a. Zarzucić na ramię (1) :

Zwrot: »[co] przez się przerzucić« (1): *Chłóp przez rámię powieśli Lifá przedawáiąc/ Drugi go k fukni przyfzyl/ zá nim pochodzáiąc. Więc w cizbie wymknáwłzy gi/ y przez lię przerzucił/ A chłóp Lifá pytáiąc/ ná zad fie obrocił. Ten powiedział/ tákież mnie wczorá ktoś wczynił. RejFig Bb.*

2. Rozciągnąć między czymś [co przez co] (1) : *chłóp w chrofcie przerzucił był przez drogę fieci RejFig Bb5.*

3. Ostrzelać [kogo, [co]] (1) : *[tám [Krzyżacy] przerzuciwłzy móft [lub może: zrzuciwszy, tj. zniszczywszy most] przez który Litwá miála przebywác/ vbili czterdzieści y pięci Litewfkich Kozaków StryjKron 318 (Linde).]*

Zwrot: »strzelbą przerzucić« (1): *Prokop y Alexánder bráčia s Sieniáwy [...] przyfzli práwie w bok Wołochom/ z wielką chucią fie fńimi pothkáli/ [...] ftrzelbą ie też przerzuciwłzy oboz trapiono BielKron 422v.*

4. Prawdopodobnie: Przeskoczyć przez coś [co] (1) : *Pomorzánie z Pruły [...] fie też okopáli w mocnym mieyłu [!] y óftáwiáli róžny/ roháthynámi [...]. Bolefław wiedział dobrze ich fprawę/ [...] przerzuciwłzy róžny y wály z tyłu ná nie vderzył/ rozgromił/ pobił lud wielki BielKron 352v.*

5. Stracić majątek grając w kości i karty [co] (1) :

Zwrot: »kostką albo kartą przerzucić« (1): *Proterviam fecit proverbium, Vtrácił włziłtko/ przelał włziłtko przes gardziel/ álbo koftką/ álbo kartą przerzucił. Mącz 327c.*

Synonimy: **2. rozciągnąć, rozwiesić; 4. przeskoczyć; 5. przegrać, stracić.**

Formacje współrdzenne cf RZUCAĆ.

Cf **PRZERZUCENIE, PRZERZUCINOŹKA, PRZERZUCONY**

SBu, ALKa